

Skaperverket og mennesket på Guds jord

-Håp og handling i møte
med klimaalvoret s. 18

RÅDE MENIGHETSBLAD

Juli-aug. 2022 Årg. 71

www.rade.kirken.no

For alle barn i 1-4 klasse: Furuly Tigers s. 16

Til kommende konfirmanter s. 17

Vi trenger gaver for drift av menighetsbladet. Se midten.

70 Råde
Menighetsblad
1952 - 2022

FRA TEOLOGENS VERKSTED

Bokstaven zayin

VÅR KULTUR

Når vi leser bibelen på norsk, har vi ofte lett for å legge vår kultur, vår tenke- og væremåte og vår betydning av ord og uttrykk inn i teksten.

Dermed kan vår tolkning lett bli en helt annen enn det som er den bibelske tankegang. Den som vil være tro mot bibelens budskap og granske ordene nøye, kan derfor ikke nøye seg med en norsk oversettelse. Men vi må gå til grunnspråkene, den hebraiske og greske tekst. For andre kan det være nyttig å lese bibelen på forskjellige moderne språk. Da kan vi også oppdage nye sider ved bibeltekstene.

GRUNNSPRÅKENE

GT er skrevet på hebraisk. Men noen deler av Daniels og Esras bok er på arameisk. De språkene ligner på hverandre. Arameisk er det språk Jesus snakket. NT er skrevet gresk. Det er annerledes enn både klassisk gresk og moderne gresk.

FRA HØYRE

Vi er vant til å skrive fra venstre mot høyre, men på hebraisk er det motsatt. Det skrives fra høyre mot venstre. Konsonantene skrives som bokstaver, mens vokalene bare er små prikker og streker under konsonantene. I

teksten er det også føyd til lesetegn som forklarer uttalen.

Opprinnelig ble de hebraiske bibeltekstene skrevet med bare konsonanter uten mellomrom. Da var det ikke alltid like lett for nye lesere å forstå det som var skrevet. Etter hvert ble ordene derfor delt opp og vokalene ble satt til (ca. år 400-900) for å sikre en riktig uttale og forståelse av ordene.

Vi har de bibelske skriftene samlet i en bok. Men det har vært mye debatt om hvilke bøker som skulle være med. Luther f.eks. ville sløyfe både Jakobs brev og Johannes åpenbaring. De mente han ikke var nyttige nok.

APOKRYFENE

Den katolske kirke har med flere bøker i bibelen enn oss. De kalles apokryfene eller de deuterokanoniske bøker. De gammeltestamentlige apokryfene er jødiske skrifter som stammer fra tiden mellom GT og NT. I vår kirke ble disse samlet og kom ut i egen oversettelse i 1988 og 2018. De nytestamentlige apokryfene er blitt til fra ca. år 100 til tidlig middelalder.

Et spennende skrift fra tidsrommet etter NT er Didache. Det kalles også De tolv apostlers lære. Den boken forteller mye om livet i de aller første kristne menighetene.

OB

RÅDE MENIGHETSBLAD www.rade.kirken.no

Redaksjonskomité: Gjermund Lunder, Wenche Bjørkå, Lars Olav Freim, Arne-Leon Risholm.

Utgiver: Råde Menighetsråd. (Bankgiro nr. 5082.05.94530)

NB! Frist for innlevering av stoff til neste nummer er 4. august.

Stoff til bladet/andre henvendelser kan sendes: gjermund.lunder@gmail.com, larsfreim@hotmail.com eller epost@rade.kirken.no

Forsidefoto: Wenche Bjørkå (Padling i Vansjø)

KIRKENS BETJENING

Menighetskontoret

Furuly menighetssenter
Skråtorpveien 2c, 1640 Råde

Tirsdag, onsdag og torsdag 10-14

Mandag og fredag
er kontoret stengt

Telefon: 69 29 40 30

**Menighetens VIPPS-nummer
23742**

Postadresse: Postboks 42, 1640 Råde
epost@rade.kirken.no

HER TREFFES FØLGENDE PERSONER:

Kirkeverge

Dag Øystein Andersen
419 33 688

kirkeverge@rade.kirken.no

Sokneprest

Arne-Leon Risholm
934 54 314

sogneprest@rade.kirken.no

Kateket

Kristine Lund Almås
971 50 032

kateket@rade.kirken.no

Kantor

Børge Sandal
973 06 498

kantor@rade.kirken.no

Menighetssekretær

Lill Irene Albertsen
epost@rade.kirken.no

Menighetssekretær (vikar)

Eigil Wesnes
918 27 629

epost@rade.kirken.no

Kirkegårdsarbeider

Jan Kåre Tollefsen
913 09 708

kirketjener@rade.kirken.no

Leder i menighetsrådet:

Hilde Freim

freim.hilde@gmail.com

Leder i kirkelig fellesråd

Ragnhild Klevmoen

471 68 808

klevmoen@gmail.com

Prestens penn

Fri-villig

2022 er frivillighetens år. Hensikten er å synliggjøre betydningen av frivillig innsats i mange ulike sammenhenger rundt omkring i landet vårt. Utallige lag og organisasjoner drives av frivillige innenfor mange ulike arbeidsformer. Idrett, musikk, kultur, menighet og misjonsarbeid og mye annet er helt avhengig av frivillig innsats for å drive videre. Vi kan godt si: Uten frivillighet stanser Norge. Også det offentlige er avhengig av frivillig innsats for å nå sine mål.

Hva betyr det å være frivillig? Å gjøre noe frivillig betyr i bunn og grunn det motsatte av å gjøre noe under tvang. Men det er jo ikke slik vi bruker ordet i denne sammenheng. Frivillighet står i denne sammenheng i motsetning til lønnet arbeid. De fleste lag, organisasjoner og menigheter har noen ansatte som holder i tråder og står for noe av den daglige drift, men uten de frivilliges innsats ville alt stanset opp.

Råde menighet har over 100 frivillige som gjør en utrolig viktig innsats for menigheten vår. Arbeidet gjøres innenfor tiltak for barn og unge, for voksne og for eldre. Vi har frivillige som er med i ulike komiteer og utvalg, deltar i besøkstjeneste, er gudstjenestemedhjelpere, medhjelpere på sykehjemsandakter, koker kaffe og baker kaker, er med på givertjeneste og mye mer. All ære til alle frivillige i Råde menighet!

Har vi alle de frivillige vi trenger? Det blir aldri nok frivillige av to grunner. For det første: Det er alltid noen

flere tiltak vi som menighet ønsker å få gjennomført, men det mangler ressurser, først og fremst menneskelige ressurser. For det andre: Å engasjere mennesker til å delta i ulike tjenester i menigheten er i seg selv en oppgave. Det finnes en oppgave for alle. I menighetens strategidokument står det: «Vi vil være et fellesskap der vi oppdager, bruker og videreutvikler de gaver og talenter Gud har gitt oss. Alle er et verdifullt bidrag, og tar ansvar for å gjøre fellesskapet bedre.» Så her er det plass til og bruk for alle.

Hvis du ønsker å bidra med frivillig innsats, stort eller lite, så ta kontakt med en ansatt eller en i menighetsrådet. Om det er kaffekoking, dele ut salmebøker i kirken, skrive i menighetsbladet eller hva som helst annet, la oss høre fra deg.

I bibelen er ikke ordet frivillig så mye brukt, men derimot ordet tjeneste. Jesus sier at han gir sitt liv frivillig (Joh.10.18) og at han ikke er kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene (Matt.20.28). Han gav oss et forbilde. Han ber oss om å være hverandres tjenere. Det finnes en oppgave for alle, organisert eller uorganisert. Du trenger ikke være registrert som frivillig for å gjøre en tjeneste for Gud og for dine medmennesker, men som frivillig i Råde menighet er du med i et større fellesskap, et fellesskap av mennesker som gjør en frivillig innsats i kirke og i samfunn!

Arne-Leon

Månedens bibelord

1 Pet. 4.10:

Tjen hverandre, hver og en med den nådegave han har fått, som gode forvaltere av Guds mangfoldige nåde.

Lydløst crescendo

Det lyder en tone som ingen kan høre
Det er nakne fjellet den kommer fra
En stille tone - en kammertone
fra gneis og granitt - som en enstrøken a
Og lydløst nynner den grågrønne laven
som dekker til berget og vokser så sent,
en hymne fra gamle og værbitte knauser
Den synger så stille
Det klinger så rent

I mykeste mose vibrerer
en tone i klareste grønn
Det skjelder fra stengel og sporehus
en lovsang - kan hende en bønn?

En stemme du ikke kan høre,
men kanskje ha sjans' til å se:
En nattfiol nynner forsiktig
- som det sømmer seg en orkidé

Det stråler en indigo strofe
fra sommernattfarget fiol
Den sender sin klang mot det høye
i form av en lydløs triol

Et bjerketre suser og klinger i lysegrønn harmoni
Den har ikke noter, den har ikke tekst,
for bjerka er rotsterk og fri

Det var ikke lenge siden den spilte sin vinterakkord
- en septim,
med klirrende, glitrende toner fra småkvister,
frosne av rim
Og sommeren rasler i løvet
Og snart skal den gnistre i gult
Men den som lytter en lydløs kveld, kan ane:
Den synger for fullt!

Og granskogens klare besifring,
en eviggrønn klang bare vinden berører
Frekvenser som aldri kan måles,
men glitrer forbi alle menneskeører

Det skjelder i stilk,
det hviskes fra strå,
Det synger bak bark som er knudret og grå

Som oftest er denne klangen
skjult for et menneskes blikk
Men på svært sjeldne steder på jorda
bli fargene oversatt - inntil musikk

Og taktstokken svinger en rytme
som stryker av sted over skrent og synkope,
et lydløst og evig crescendo:
"Om dere tier, skal stenene rope!" (Lukas 19, 40)

Torunn Bjørnstad Båtvik

På kirke- vergens- bord

Tusen takk Råde Y's-men!

Nå er det lagt til rette for å ta en «pust i bakken» rett utenfor Tomb kirke. Takket være en gave fra Råde Y's-men, har det nå kommet en lunsjbenk vakkert plassert under eikene ved kirken. Dette er et fint område å kunne stoppe opp ved, og vi håper virkelig plassen kan bli benyttet. Råde Y's-men bidrar med støtte til

Furuly, barne og ungdomsarbeidet og andre gode tiltak i kommunen. Takk for deres engasjement og gode bidrag!

Kjell Rolf Dahl,
til kirkeverge
Dag Øystein
Skarpaas
Andersen.

Årsmøte Råde sokn og åpent møte om frivillighet

FURULY 28. APRIL 2022

Det er Frivillighetens år i 2022. I forbindelse med årsmøtet ble derfor lag og foreninger i Råde invitert til dialog rundt temaet Frivillighet.

Årsmøtet

Ragnhild Klevmoen, leder av Fellesrådet, startet med å takke og fremheve den flotte staben. Noen er mer synlige enn andre, like viktige er de som ikke alltid syns så godt men allikevel har en avgjørende rolle for at alle oppgavene blir gjort. Ragnhild holdt spesielt fram disse punktene fra foråret:

- Minnelunden ble ferdigstilt
- Kirkerommet i Råde kirke har nå fått plass til rullestolbrukere (universell utforming). Tre benker på hver side er kortet av for å gi god plass midt i kirken for rullestolbrukere.

Hilde Freim, leder av menighetsrådet, rettet en stor takk til alle frivillige

som er engasjert i menighetsarbeidet. Tusen takk! Hilde framhevet disse aktivitetene:

- Tweensklubben ble startet høsten 2021. Klubben er blitt svært populær og har hatt rundt 50 fram møtte på hver samling (5. – 7. klasse)
- Diakoniutvalget har startet opp «ut å gå» gruppe sammen med Bygdekvinnelaget, også et populært tiltak
- Familiegudstjenesten i forbindelse med Råde gårdsfestival framheves som et vellykket arrangement
- Oppgradering av menighetskontorene er ferdigstilt, og malerarbeidet i inngangspartiet på Furuly er også ferdig

Hilde poengterte at hele årsrapporten er verdt å lese. Alle utvalg og komiteer har skrevet egen rapport, hvor aktivitetene beskrives nærmere.

Kommentarer til regnskap ble gjennomgått. Både Fellesrådet og menig-

hetsrådet gikk med økonomisk overskudd i 2021.

Sogneprest Arne Leon Risholm poengterte at også 2021 er blitt et unn-taksår som er vanskelig å sammenligne tallmessig med tidligere år. Det som allikevel er verdt å merke seg er at medlemstallet blant 0-14 åringer har sunket dramatisk med nesten 5% på to år (2019 – 2021). Dette skyldes i all hovedsak at stadig flere velger å ikke døpe barna sine, og dermed blir de heller ikke medlem av Den norske kirke.

Arne Leon avsluttet med å si at vi allerede er kommet et stykke ut i det nye året, 2022, et år vi ser fram imot med glede. Vi håper og tror at 2022 vil bli mindre preget av unn-takstilstand enn de to foregående år. Vi ser fram til å kunne å kunne fylle kirkene på julaften. Vi ser også fram til å ta imot en ny medarbeider når en ny kapellan blir innsatt i løpet av kort tid.

Åpent møte om Frivillighet: «SNAKKER VI SAMMEN, SKAPER VI SAMMEN»

Flere lag og foreninger var invitert. Vi startet med en presentasjonsrunde, hvor alle presenterte seg og hvilken forening de representerte.

Ordfører, Renè Rafshol, og varaordfører, Erling Ek Iversen, innledet om temaet Frivillighet. Noen punkter fra innlegget:

- Frivilligheten har vært med å bygge opp bygda til det den er. Mange mennesker har i mange, mange år gått foran og vist at de ønsker å gjøre en innsats for fellesskapet
- Organisasjonene/enkeltpersoner fanger også opp innbyggere med behov som kommunen ikke ser
- Råde kommune lever stadig mer etter mottoet «snakker vi sammen, skaper vi sammen», og har forsøkt å involvere bredt i utarbeidelsen

av kommuneplaner. Det er ønskelig at innbyggerne kommer med tanker og ønsker

- Vi har allerede utrolig masse bra samarbeid – og det må til for at vi skal lykkes. Kommunen får ikke bedre råd, og trenger at innbyggerne engasjerer seg. Samarbeid går begge veier
- Tilskudd til frivilligheten – årlige søknader i mai. Følg også med på andre aktører som lyser ut tilskudd

Etter innlegget ble det lagt opp til dialog rundt bordene. Som utgangspunkt for dialogen ble tre områder særlig nevnt som oppgaver vi må løse i fellesskap:

- I Råde lever 140 barn under fattigdomsgrensa. Hvordan kan alle barn og unge i Råde få like muligheter til å delta på aktiviteter?

- Eldre som skal bo hjemme lenger - og ha det fint hjemme. Forebygge ensomhet og bidra til at de holder seg friske.

- Innflyttere til Råde. Inkludering av tilflyttere. Hvordan kan vi ønske folk «Velkommen til Råde». Vurdere samarbeid om velkomstpakke.

Det var stort engasjement og nyttige samtaler rundt bordene. Flere innspill kom fram, og det var stor enighet om at det er viktig å få samarbeidet mellom kommune og lag/foreninger inn i en hensiktsmessig struktur.

Råde IL inviterer til neste møte i september, da vil det være mulig å følge opp på de innspillene som kom fram.

Bråtaplassen eller Bråtan var knyttet til møllevirksomheten, og den er stort sett bevart slik den var i husmannstiden.

HUSMANNSPLASSER PÅ TOMB

Siste episode i serien

Husmannsvesenet vokste kraftig fra slutten av 1600-tallet og fram til midten av 1800. Denne gruppen av eiendomsløse familier ble ganske stor her i landet. Det er det flere grunner til. Odelsretten ga gård og grunn udelt til eldste sønn, og det var også en betydelig befolkningsvekst i denne perioden. I utmarka var det tomtegrunn og ressurser til å etablere husmannsplasser og på den måten skaffe billig arbeidskraft. Det er også en faktor at adelen mistet det juridiske grepet på leilendingene sine da lensvesenet ble avviklet i 1680. Nye husmenn derimot kunne forpliktes gjennom

skriftlige kontrakter. Husmennene måtte i større eller mindre omfang arbeide hos grunneieren for å dekke leien av plassen.

Tomb-godset hadde naturlig nok bruk for mye arbeidskraft og det var ganske gode muligheter for å etablere plasser på eiendommen. Ved en opptelling på slutten av 1600-tallet var det 27 plasser på Tomb med til sammen 40 kyr, 8 hester. Seinere skal det ha vært over 30. Nye plasser kom til, noen ble lagt ned, og navnet på plassene kunne endres. Husmannsplassens størrelse og kontrakten med den enkelte hus-

mann varierte. Noen hadde spesielle oppgaver på godset mens andre kunne være rene skogs- eller landarbeidere.

I en kontrakt fra 1831 for plassen Krogstad står det at leien var på 6 spesidaler og 2 ort, og vi kan lese følgende: «*Husmannen skal med sin kone, eller i mangel av samme ved andre arbeide på Tomb 12 dagsverk uten betaling mot fri kost.*»

Etter 12 dager gratis arbeid kunne husmannen, husmann Halvard Nikolaisen få betalt 12 skilling på egen kost og det halve hvis

kost var inkludert. Dette forteller for det første at maten hadde like stor verdi som et halvt dagsverk. Videre kan vi regne ut at Halvard måtte arbeid i 62 dager for å dekke leien på plassen. I tillegg skulle det også stelles på plassen.

Plassen Krogstad var en av om lag 10 plasser ved Korgstadsfjorden. Noen av disse var knyttet til ladestedet og en til teglverket ved eikelunden nord for kirken. En annen gruppe plasser er Myraplassene. Her er det mulig å telle til 11 plasser fra Østebakke lengst øst via Hallingsås og mot Hestevold. I Tombdalen og skogområdene opp mot Rørfjell finnes det også flere plasser. Noen steder har plassene blitt moderne bosteder mens på andre plasser finnes bare rester av grunnmuren og kanskje en syrinbusk som har overlevd årene fra plassen ble nedlagt.

En av de mer spesielle plassene var på Store Sletter. Sletterøyene hørte til Tomb og her måtte husmannen delta uten betaling med å laste sand som skulle til Tomb. Av andre som hentet

Plassen Hallingsås er rekonstruert med to bygg flyttet hit fra andre kommuner. Plassen ligger innerst i skogsparken og ble gjenreist på starten av 1990-tallet med stor innsats fra Råde Rotaryklubb.

sand, kunne det kreves betaling. Husmannen skulle se etter at ingen stjal tang og tare. I datidens husdyrbruk var tørket tang et viktig fortilskudd.

Bråtaplassen ligger på høyre side av veien inn mot Tombdalen, og var i lange periode knyttet til møllevirksomheten i Jerndalen. Det å ha ansvar for mølledriften, var en viktig oppgave. I kontrakten står det blant annet følgende om møllerens plikter: «*at besørge forsvarligen utført all forefal-*

lende maling ved Tomb Mølle og indestå for at Møllen, dens Stene eller nogen anden del av samme ved Skjødsløshed ødelegges eller bederves.» Mølleren skulle ha ¼-del av inntektene fra malingen.

Utvandringen til USA, behovet for arbeidskraft i industrien, mekaniseringen i landbruket og ikke minst arbeiderbevegelsens kamp for bedre kår førte til at husmannsvesenet tok slutt. Endelige bom for ordningen kom med en bestemmelse i jordloven som ga husmenn forkjøpsrett på plassen. Ikke alle sosiale forskjeller var over med dette, men avviklingen var et skritt i riktig retning.

Jan Erik Sundby

Ved flere nedlagte plasser i Tomb- og Jerndalen finnes restene etter grunnmurene. Denne er fra en plass i Hasseldalen. På et hjørne er det hugget inn 1865. De fleste av disse plassene er skiltet med god informasjon om plassens historie. En runde til disse plassene gir godt innblikk i husmannslivet.

Serie for ungdom: LØVETANNSANG

Del 7 av 10

Om Løvetannsang av Hilde Hagrup

Det er ikke mye Gerd har: en død far, en utbrent mor og en søster som synger absolutt hele tida. Ikke bor hun i et ordentlig hus heller, og noen sier hun ikke engang har et ordentlig navn. Så når vellykkede Maja dukker opp med familien sin i en solvgrå Mercedes og truer med å ta venninnen Kajsa fra Gerd, gjelder det å ikke gi seg. Når man ikke har noe å tape, er det greit å kunne slåss.

JEG TRAKK PUSTEN. Min aller største hemmelighet. Det måtte være noe bra. Maja hadde fortalt at hun hadde klina med noen. Hun hadde klina med kjæresten til bestevenninna si. Hun hadde vært på ungdomsklubb. Det nytta ikke å si at det det mest hemmelige jeg hadde gjort var å kodderinge til gamle hjemmet.

–At jeg stjeler, sa jeg.

–Fra hvem da?

–Fra forskjellige. Mest fra mamma.

–Penger?

–Mmmm.

–Mmmm.

–Jeg tar ikke mye av gangen for ellers merker hun det.

–Hvor mye tar du?

–Ti kroner, kanskje.

–Fra lommeboka hennes?

–Ja. Og fra matpengene.

–Hvis pappa ser at du stjeler fra kiosk, ringer han til politiet, hviska Kajsa.

Da begynte Maja og jeg å fnise. Begge to og på én gang, og Kajsa skjønte det ikke. Jeg så at hun ikke skjønte det, for lyset fra månen gled over ansiktet hennes, og hun hadde et forvirra uttrykk i øya. Et drag over munnen. Lille, dumme Kajsa.

–Det er det de gjør med alle som stjeler.

Maja fortsatte å le. Hun lo så hun fikk tårer i øya. Hun lo så hun måtte presse ansiktet mot puta for å holde opp, og da hun var ferdig å riste, ble hun liggende med ansiktet mot puta litt til likevel.

–Jeg sier det bare for å advare, mumla Kajsa.

–Vi vet det, sa Maja.

–Det er ikke derfor vi ler. Ikke sant ikke, Gerd?

–Det er ikke derfor, sa jeg.

–Nei vel, sa Kajsa.

–Du skjønner det? sa Maja.

–Ikke sant du skjønner det, Kajsa? sa jeg.

–Ja da.

–Fint.

Maja snudde seg halvveis mot henne, og jeg så at Kajsa kvikna til igjen.

–Hva med deg, Kajsa? sa Maja.

–Hva er det hemmeligste du har gjort?

–Pissa i senga, sa Kajsa.

Det kom fort. Hun trakk ikke pusten. Hun tenkte seg ikke om. Det bare kom. Det var refleks, det var sant, det var det hemmeligste Kajsa hadde gjort, og da klarte ikke Maja mer og ikke jeg heller. Vi lo så vi knakk. Vi knakk i to. Vi rulla rundt på madrassene i to deler hver, og madrassene gled fra hverandre og beinet mitt kom borti det kalde

gulvet og bort på Majas madrass, og Maja rulla og slo meg på magen da hun rulla, og jeg pakka beina rundt soveposen, og beit tak i madrassen med tenna og ulte som en ulv, og Maja kasta en pute mot taket og slo i gulvet med håndflata. Da vi var ferdige, spurte Maja om Kajsa ville ha plast på madrassen i tilfelle, og jeg spurte om hun ville ha potte, og så dytta vi madrassene våre bort i kroken vekk fra Kajsas madrass, for ingen av oss ville våkne midt på natta i en stor, gul elv.

–Du skjønner det? sa Maja.

–Ikke sant du skjønner det, Kajsa? sa jeg.

Men Kajsa svarte ikke. Hun hadde snudd seg fra oss, med ansiktet mot vegg, og hun snakka ikke til oss igjen før neste morgen da vi våkna og pakka sammen, og hun lot som om alt var normalt og ingenting hadde hendt.

Farmor ble sjuk på en onsdag. Jeg husker det veldig godt, for vi hadde norsk da mamma kom og henta meg. Det var første og eneste gang jeg så mamma på skolen uten at hun hadde pynta seg. Hun kom rett inn i klasserommet i hvit uniform og med bustete hår, men hun holdt tre kartonger sjokolademelk i hendene. Det husker jeg. En til meg og én til Maja og én til Kajsa. Og det var det første jeg hørte da hun kom inn i klasserommet. Einar var i ferd med å lese et utdrag fra Peer Gynt, og jeg hørte ikke at det banket på døra. Jeg hørte ingenting før jeg hørte Majas stemme.

– Tusen takk, Gunvor.

Et øyeblikk tenkte jeg at det kanskje var en slags luftspeiling i ørene. Luftten som speila seg et sted mellom trommehinna og stigbøylen. Akkurat som sårne pip man av og til hører uten grunn. Det var først da Hummeren tok meg i skuldera at jeg skjønnte at det var virkelig.

– Bestemoren din er syk, Gerd. Du må pakke ranselen.

Siv og jeg fikk ikke lov å gå inn til farmor for det var besøkstid, men mamma fikk, så vi fikk penger til å kjøpe brus i kafeteriaen.

– Vi deler en Solo, sa Siv.

– Det gjør vi ikke, sa jeg.

– Vi har fått penger til to flasker.

– Vi kjøper ikke to flasker, hviska Siv.

– Vi deler en Solo også kjøper vi noe til farmor for resten.

– Herregud Siv, nå synes jeg du er skikkelig barnslig.

Da smilte Siv. Så begynte hun å synge.

– Hva kan jeg hjelpe dere med? sa mannen i kassa.

Han hadde en rød caps på hodet der det sto Gi Blod Nå, og ved siden av var det bilde av noe som skulle forestille en stor, rød dråpe. Det var ekkelt, og dessuten ikke noe man burde gå med på sjukehuset, tenkte jeg. Det var sikkert mange folk i denne kafeteriaen som nettopp hadde vært nødt til å ta blodprøve. Det er ikke akkurat det man har lyst til å bli minnet på da, når man skal ned i kafeteriaen og late som man ikke er sjuk i det hele tatt, men bare på besøk, for det tror jeg alle later som når de er på sykehus.

– En Cola og en Solo, sa jeg.

– Hvorfor har du på deg sånn caps når du jobber på sjukehus?

Da ble Siv sur.

– Kan ikke du gi deg, Gerd, hviska hun. – Bare for en gangs skyld?

– Vi fikk penger til to flasker, sa jeg.

– En Cola og en Solo.

– Jeg har på meg sånn caps fordi jeg er blodgiver, sa mannen i kassa.

– Synes ikke du at det er viktig at alle gjør det de kan for å hjelpe?

– Jeg synes ikke du skal reklamere for sånt på et sjukehus, sa jeg. – Jeg synes det er ekkelt, faktisk. Hvis jeg hadde ligget her, hadde jeg syntes det var nok sjukdom rundt meg som det var. Jeg hadde ikke syntes det var noe hyggelig å bli minnet på det når jeg gikk for å kjøpe meg kake. Det hadde vært et ekkelt press, på en måte. Hvis du akkurat har tatt masse sprøyter så kommer du hit og tenker at du er nødt til å gå og gi blod også, plutselig. Som om du ikke har nok allerede, liksom.

– Vet du hva, sa Siv.

– Bare glem den Soloen. Gi oss en Cola, du.

Mannen stoppa et øyeblikk og snudde seg mot Siv. Så snudde han seg tilbake igjen.

– Men nå ligger ikke du på sjukehuset, sa mannen.

– Nei. Vi er bare på besøk hos farmora vår.

– Hva er det som er galt med henne da?

– Hjertet, sa jeg.

– Da kan det godt hende at hun trenger blodoverføring. Vil ikke du at noen skal gi henne det blodet hun trenger for å bli bra i hjertet igjen?

– Det holder med ett sugerør, hviska Siv.

– Jeg er ikke sikker, sa jeg. – Jeg synes ikke hun hadde noe bra hjerte før hun ble sjuk heller. Jeg er ikke sikker på om det går an å reparere det. Jeg tror kanskje skaden ble gjort for mange år siden.

– Gerd, sa Siv.

Hun rulla på r-en da hun sa det. Gerrrrd. Akkurat som det var mer et knurr enn et navn. Da lente mannen bak disken seg framover.

– Vet du hva, Gerd? Jeg tror det går an å reparere hjertet til farmora din. Jeg tror det går an å reparere nesten hva

som helst nå om dagen.

– Med moderne teknologi, sa jeg.

– Akkurat.

Alle på skolen visste om det med farmor, for det hadde vært utrykning på gamlehjemmet i friminuttet den dagen hun ble lagt inn. Jeg var kanskje den eneste som ikke hadde sett det. Da jeg kom tilbake på skolen dagen etter, ville alle vite hvordan det gikk. Einar lurte på hvilken avdeling hun lå på, og da jeg sa at det var hjerte- og karavdelingen, spurte Hasse om det var den i annen etasje med utsikt mot parkeringsplassen. Jeg sa ja. Hasse spurte om de hadde røde gardiner der. Jeg sa ja.

– Fint, sa Hasse.

Einar forklarte at bestefaren til Hasse hadde dødd der. Hasse sa at melkesjokoladen i automaten på gangen var veldig god.

– Tynn, sa Hasse.

– Med eventyr bakpå.

Hummeren ba han oss åpne bøkene om Jesus på kapittel 11, enda vi egentlig hadde naturfag. Kapittel 11 handla om da Jesus døde på korset. For vår skyld. Så vi skulle slippe å brenne i helvete, men bli engler i stedet. Flakse omkring over vikene ved Englebukta og holde vakt over folk som sprang rundt og ikke var døde ennå. Jeg tror kanskje Hummeren gjorde det for min skyld, men jeg fulgte ikke så mye med på det han snakka om. Jeg fargela skjegget til Jesus i stedet. Med rød tusj. Maja og jeg satt i fjella bak fotballbanen da Kajsas kom opp til oss. Det var i storefri. Det var mange som satt der. Det var så fint vær. Noen av jentene hadde tatt av seg til bh'n på overkroppen. De lå i gresset og sola seg, og guttene satt høyere oppe i fjella og plystra på dem, men det brydde de seg ikke om, eller de likte det, jeg vet ikke. Maja og jeg hadde bare bretta opp buksene. Vi satt med bare føtter og forsøkte å plukke løvetann med tærne. Det var ikke lett. Det var en teknikk. En gang da jeg og Kajsas gjorde det da vi var små, fikk jeg et vepsestikk under foten. Jeg sa Kajsas før Maja sa henne. Det var i hvert fall jeg som dulta Maja i sida.

–Se hvem som kommer der, hviska jeg og prøvde å himle med øya mot henne.

Maja rakk ikke å himle tilbake. Hun bare heiste opp skuldrene, og så var Kajsa ved siden av oss. Noen fra parallellklassen som satt høyere opp enn oss, ropte at hun skulle komme opp til dem.

–Jeg kommer om et øyeblikk, sa Kajsa.

Hun var grå i kinnene.

–Jeg skulle bare høre åssen det går med farmora di, sa Kajsa.

Jeg svarte ikke. Jeg så på Maja, men ansiktet hennes var helt tomt. Det var umulig å si hva hun tenkte. Hun bare stirra framfor seg, akkurat som vi ikke var der. Akkurat som om hun var helt alene.

–Åssen går det med farmora di? spurte Kajsa igjen.

–Hvorfor lurte du på det?

–Ikke for noe, vel.

Jeg prøvde å se på Maja en gang til. Ingenting. Hun blunka ikke engang.

–Kommer du, Kajsa? ropte jentene fra fjellet bak oss.

Jeg tok sats.

–Lurer du på om det er ledig plass? sa jeg.

–På pleiehjemmet. Det er det, vet du. Det er ledig plass til en til som bruker bleie, Kajsa.

Jeg hadde ikke hørt all snakkinga rundt meg før det ble stille. Jeg hadde ikke hørt ropene fra fotballbanen før de stoppa å rope. Jeg vet ikke hvor høyt jeg hadde snakka. Det eneste jeg vet, er at da så Maja på meg. Hun så på meg, og hun så på Kajsa, øya hennes gikk fra den ene til den andre, og det var umulig å gjette hva hun tenkte, men jeg visste at jeg ikke klarte å gi meg.

–Visste dere at Kajsa pissa i senga? sa jeg.

–Og nå ropte jeg.

–Det er Kajsas største hemmelighet. Det er skikkelig ekkelt. Det er

ikke rart ingen gidder å være be-stevenninne med henne lenger. Det er derfor vi ikke vil ha henne på overnatting hos oss i hvert fall. Da Kajsa og jeg overnatta hos Maja, flytta Maja og jeg madrassene våre, sånn i tilfelle.

Kajsa skrapte i bakken med skotup-pen.

–Jeg skulle bare si at jeg håper at ...

Stemmen hennes var også høy. Selv om hun hviska. Kajsa hadde verdens høyeste hviskestemme, og den skar inn i meg. Jeg fikk vondt i halsen og brystet og hodet av å høre på henne.

–Men vet du hva? Bare drit i det, Gerd.

Så gikk hun.

–Det er noe jeg vil at vi skal snakke om, sa Hummeren.

–Det gjelder disse.

Han holdt en bok opp foran klassen, men det var ingen leksebok. Ingen norskbok eller mattebok, eller arbeidsbok i kristendom. Det var en skoledagbok. Sånne hadde vi ikke lov å ha, i hvert fall ikke i timen, men vi hadde dem likevel, gjemt nederst i ranslene og bakerst i skapene. Vi tok dem fram i storefri og kjedelige samfunnsfagtimer, og inni dem skrev vi våre innerste hemmeligheter, og alle som ville, og som gikk på Sørvik skole, kunne lese, for skoledagbøkene gikk på rundgang. Særlig blant jentene. Jentene tegna tegninger i skoledagbøkene til hverandre, og så skreiv de Tre ord på Snei, Kajsa er Grei, og så fylte de ut spørreskemaer om Mine klassekamerater og tegna seg sjøl med rosa tusj. Jeg holdt ikke så mye på med skoledagboka mi, for jeg var ikke noe flink til å tegne. Det ble så kludrete bestandig, men Einar hadde skrevet i den, uten at jeg hadde bedt han om det. Han hadde skrevet Yndlingsband: Kizz. Det verste jeg vet: Sure sokker. Hva er jeg om ti år: Første nordmann i verdensrommet. Jeg vet ikke hvem sin skoledagbok Hummeren holdt, men jeg kjente igjen siden han hadde slått opp på.

–Jeg regner med at de fleste av dere skjønner hva dette dreier seg om.

Han så på meg. Jeg så tilbake, og jeg tenkte at nå kommer det til å smelle, for dette vet jeg ingenting om.

–Og sånn skal vi ikke ha det. Vi gjør ikke sånn i denne klassen. Dere skjønner det?

Nei, jeg skjønner ikke det! Hva var det man ikke gjorde? Jeg kikka rundt meg og prøvde å møte blikket til noen, men det var ingen som ville se meg i øya. Eller kanskje de ikke så at jeg så på dem. Kanskje de var for opptatt med å stirre i pultene alle sammen.

–I denne klassen tar vi vare på hverandre, ikke sant?

Da hørte jeg plutselig et smell. Det var stolen til Kajsa som gikk i gulvet. Hun begynte å gå rundt i klasserommet og åpne skoledagbøkene til folk. Hun hadde et viskelær, og hun pussa og pussa febrilsk.

–Du kan sette deg, Kajsa, sa Hummeren.

–Jeg vil ta det bort, sa Kajsa.

–Det får du gjøre i friminuttet, sa Hummeren.

–Nå har jeg sagt at sånt ikke er akseptabelt. Til neste gang kan dere skrive en stil. Noe jeg angrer på, kan den hete.

Da rakk jeg opp hånda.

–Atte ..., sa jeg.

–Atte lærer ...Må jeg skrive likevel? Eller må jeg skrive to?

Da så Hummeren på meg med rare øyne.

–Du skal få lov til å slippe, Gerd, sa han.

Han var ikke spydig. Han mente det. Det var først da jeg skjønnte at det for en gangs skyld ikke var jeg som hadde gjort noe. Det var alle de andre. Jeg så hva det var da det ringte ut. Jeg så det i skoledagboka til Einar. Hundre tusen ganger etter hverandre. På alle sidene. Hver eneste jente i klassen. Yndlingsband: Spice Girls. Oasis. Destiny's Child. Hva gjør jeg om ti år: Reiser jorda rundt. Er film stjerne. Gifter meg med Kongen. Det verste jeg vet: Gerd Anette Larsen. Gerd Anette Larsen. Gerd Anette Larsen.

"Våre trær"

HEGG (*Prunus padus*)

ubehagelig. Denne bitre smaken kommer av et stoff som heter amygdalin. Ved tygging spaltes det til bittermandelolje, druesukker og blåsyre som er meget giftig. Stoffet finnes også i bark og blader og gir treet god beskyttelse mot beiting fra både husdyr og hjortevilt. Bæra har vært et viktig råstoff ved framstilling av rødvin og likør da de gir en fin rød farge. Betydning for smaken har de også hatt. I 1970-åra opplevde Vinmonopolet faktisk mangel på heggebær som råvare i produksjonen.

*"Var det bruden jag såg,
Min majbrud i fjor
I grönt och i hvitt,
I siden och flor,
I grönt och i hvitt
Som den blommande hägg
Därute mot vägg?"*
(A. Strindberg 1905)

Duften av blomstrende hegg i mai/juni kan, som Strindberg dikter, vekke både minner og romantiske følelser. Blomstene er små, yndige og hvite og sitter tett sammen i klaser. Den sterke duften kjennes ofte på lang avstand og virker sterkt tiltrekkende på mange insekter som blant annet spinnmøll og havrelus.

Det finnes et gammelt utsagn om at hvis du vil høre gjøken så skal du

plante hegg. Insekter er nemlig ei viktig matkilde for fugl og det er ikke noe annet tre som er verre utsatt for insekter og utøyt. Derfor er det lite aktuelt å ta heggeblomster i hus. Dessuten visner de raskt i en blomstervase og drysser fælt selv om vanntilgangen er god.

Hegg er et lite tre som sjelden blir høyere enn 15-16 meter. Den finnes over hele landet; nordover til Hammerfest og opp til 1265 meter over havet på Hardangervidda. Den trives selv om det er lite lys, men vil helst ha fuktig jord.

I juli/august blir frukta moden. Heggebæra er små, svarte og glinsende. Smaken er søt i det du tar dem i munnen, men ettersmaken er bitter og

Ved årtusenskiftet begynte imidlertid heggebær å miste sin betydning til dette formålet med tanke på industriell produksjon i større skala..

Hegg har lys gul yteved og brunlig kjerne. Veden har en spesiell egenkap; den har en uvanlig stor seighet. Hegg har derfor vært hovedtreslaget til produksjon av tønnebånd. Andre bruksområder er rivetinder, finere snekkerarbeid og spaserstokker. Unge skudd gir fine pipe-emner.

Noe overtro har det vært i tilknytning til hegg også. Heggekviser skulle beskytte både mot tjuvladder og hekseri. Fra gammelt av heter det også at en kvist kan avverge tordenvær.

LOF

BABY OG BARNESANG PÅ FURULY!

Etter nesten 2 år uten tilbud om baby og barnesang, er det nå veldig hyggelig at dette tilbudet er i gang igjen. Annenhver mandag fylles Furuly opp med barnevogner, sang og lek. Det er skikkelig «gosteming» i huset! Her ser dere bilde at babysang-gjengen. Vi er heldige som har 2 gode instruktører. Monica Eilertsen er leder av babysang, og Eunice Themte er leder av barnesang. Dette tilbudet vil videreføres til høsten, så det er bare å melde seg på.

Påmelding til:

Babysang - Monica Eilertsen tlf. 997 60 997

Barnesang - Eunice Themte tlf. 959 96 700

ÅRETS 17. MAI

FURULYDAGENE 2022, 16.-22. oktober

I uke 42 er det igjen klart for årets Furulydager, så hold av uka!

Det blir en uke med ulike arrangementer på Furuly menighetssenter.
Program kommer i neste utgave av menighetsbladet.

Loddene til årets Furulylotteri har kommet,
premier er i boks, så det er bare å ta lodd!
Loddsalget starter 1. juni.

Vi kommer til å stå i Karlshus flere lørdager.
De som kan tenke seg å hjelpe til med loddsalg
kan bare gi beskjed til Jane, 480 66 901.

Lodd kan også kjøpes på Furuly.

*Ved å kjøpe lodd i Furulylotteriet støtter du opp om samlingshuset vårt
som stadig trenger oppgraderinger selv om det allerede har blitt
pusset opp av en fantastisk gjeng og husstyret!*

**Vi håper at Furuly skal kunne være til glede og nytte
i mange generasjoner fremover.**

TRENGER DU NOEN Å SNAKKE MED?

Noen som ringer tenker på å ta sitt eget liv,
andre er usikre, ensomme eller redde.

Noen trenger bare å slå av en prat.

Ring eller skriv. Vi er her. Alltid. **kirkens-sos.no**

SOS
22 40 00 40

SOS
CHAT

SOS
MELDING

 **KIRKENS
SOS**

Illustrasjonsfoto

En ferie å glede seg til

Gi trygge ferieopplevelser til familier
som har det vanskelig

VIPPS en gave til **13130** (merket FERIE)
gi på konto **3201 52 74165**

 Blå Kors

FURULY TIGERS

Furuly Tigers er
samlinger for alle
barn i 1.-4. klasse!

I slutten av august starter Furuly Tigers opp igjen, og et nytt år er planlagt med mye forskjellig. Vi skal både være ute og bruke bålpanna vår, være litt i kirken og utforske, og vi skal bruke hendene våre til å lage ting.

Vi ønsker velkommen til alle gamle og nye tigre!

Vi ønsker gjerne å bli flere, alle fra 1.-4. klasse er veldig velkomne!

**INFORMASJON LEGGES UT PÅ
FACEBOOKGRUPPA FURULY TIGERS!**
Bare legg deg til der, så får du all info!

Vi møtes fra 17:30 til 19:00.

Oppstartsdato er mandag 29.08 kl 17:30 på Furuly.

Fantastiske tall for ÅRETS FASTEAKSJON!

112 829 kroner ble overført fra Råde menighet til Kirkens Nødhjelp. Det er ny rekord for oss!

5. april gikk årets fasteaksjon av stabelen, og spente konfirmanter gikk ut med bøssene sine. De kom tilbake omtrent like spente, på hvor mye de egentlig hadde samlet inn, de var redd det ikke var så mye i bøssene. Men det må ha vært en del, for vi leverte et pent pengebeløp i kontanter. Takk til Kiwi for god hjelp når vi kom med kontantere!

Hovedmengden av penger kom inn på VIPPS. Og noe på Facebookaksjonen.

Her følger noen svært gledelige tall:

Innsamlet: 112 829 kroner

Innsamlet sum pr konfirmant som gikk med bøsse: 2507,31 kroner

Snitt per innbygger: 17,45 kroner

En prosentvis oppgang fra i fjor på 131,15%!

Så er vi rangert slik:

Nr 11 av 236 menigheter i Viken

Nr 37 av 1395 menigheter i Norge

Ikke Louise Engh Clausen og Iris Solberg-Brask.

Husker du
at du puttet på
den peng
i den bøssa
og tenkte
jaja en dråpe i havet
så ble det plutselig
en brønn

Trygve Skauv

Og aller viktigst:

451 mennesker som trengte det sårt får nå
tilgang til rent vann!

Dette er vi utrolig fornøyd med!

Tusen takk til alle som ga, og for at dere tok så godt
imot konfirmentene! Sammen har dere vært med på
å forandre!

Velkommen til informasjonsmøte onsdag 31. august kl 19:30 på Furuly, for konfirmanter med foreldre/foresatte.

Vi har sendt ut invitasjoner til de som står i våre registre, men dersom den ikke når deg selv om du er født i 2008 er du selvfølgelig hjertelig velkommen!

Er du ikke døpt er det ingen hindring, du er velkommen som konfirmant! Hvert år døpes ungdommer som vil konfirmeres.

Gi beskjed ved behov for tilrettelegging slik at vi

kan forberede oss på å gjøre året så godt som mulig for deg.

Konfirmasjonen er både for de som vet at de tror, for de som er usikre på om de tror og for de som er ganske sikre på enten det ene eller det andre. Konfirmasjonstiden åpner for undring, refleksjon og samtale, og vi underviser om de aller fleste aspekter ved livet.

For informasjon, kontakt Kristine på 971 50 032 eller mail: kateket@rade.kirken.no

Vi gleder oss til å møte dere!

GOSPEL EXPLOSION - søndag 24. april

Det ble en spesiell og følelsesladet kveld i Råde kirke. Det har lenge vært planlagt et gospelseminar med Gospel Explosion, med påfølgende konsert. Et skikkelig fyrverkeri av en konsert!

Nesten 50 sangere samlet seg fredag og øvde inn repertoar og gjorde seg klare til konsert.

Vi ønsket å invitere flyktningene fra Ukraina på ankomstsenteret, og kontakten med senteret ble tatt.

Korledemmer og frivillige stilte opp som sjåfører til og fra ankomstsenteret. Ukrainere og lokale publikummere side om side, sammen i Råde kirke. Og for en konsert det ble!

Leif Ingvald Skaug har skrevet en sang som heter Enough, som handler om krigen i Ukraina, og kom som en respons på alle inntrykk. Den ble skrevet en måned før konserten, fremført

for første gang denne kvelden. Et spesielt øyeblikk, og følelsene satt løst hos oss alle. En sterk opplevelse.

Da vi sto og holdt hverandre mens vi sang «Together We stand», kom det ei jente på fire/fem år gående opp kirkegulvet. Det ble helt stille. Hun gikk helt opp til Leif Ingvald, som er omtrent to meter høy. Hun så opp på ham, og sa «Thank You very much», for hun løp tilbake til sin mor. Vi ble målløse.

En familie som var tilstede var nettopp kommet fra Mariupol. De har flyktet, og opplevd krigen på kroppen. Vi kan ikke forestille oss hva de har sett. Men vi kan gjøre noe. Vi kan fortelle de at de ikke står alene, og at vi står sammen.

Tilbakemeldingene har vært mange, både fra de som var på konserten, de som har hørt om den og fra korsan-

gerne selv. Dette ble en mye større og sterkere opplevelse enn man var forberedt på. Kine Fosshaug farget sangene på magisk vis som solist, også hun tydelig preget av opplevelsen. Dette ble ikke bare en konsert, men så mye mer.

Denne kvelden ble spesiell for mange, og det er mange å takke. Musikere, sangere, dirigent, solist. Og kateketen som skriver dette velger å takke jenta som turte å ta ordet. For det hun gjorde, at hun gir håp, og for all den gleden hun viste oss i koret når hun viste ekte musikkglede ved å danse seg gjennom konserten.

La oss aldri glemme, men bruke denne opplevelsen til å holde hjertet varmt. Together we stand.

Se bilder på bildesiden, side 27.

Kristine Lund Almås

Skaperverket og mennesket på Guds jord

- Håp og handling i
møte med
klimaalvoret

**Varmt velkommen
til to foredrag
av Peter Halldorf**

30. september 2022 18.00

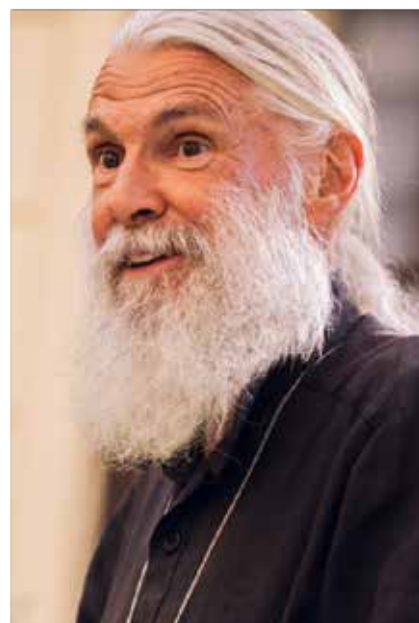
Furuly menighetssenter, Råde

«Hvor lenge skal jorden sørge?»

1. oktober 2022 11.00

Norkirken Sandefjord

«Alt det skapte sukker og stønner»

Peter Halldorf er pastor, forfatter, retreatleder og grunnlegger av EKiBS - Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby. Han vil også presentere sine to bøker «Fuglene synger ikke lenger» og «Derfor sørger jorden».

Etter initiativ fra økumenisk gruppe:

Roy Nordbakke tilhørende Det Norske Baptistsamfunn, **Tore Krogstad** tilhørende Den Evangelisk Lutherske Frikirke, **Erling Ranrud** tilhørende Det Evangelisk-Lutherske Kirkesamfunn og **Einar Johannes Helgestad** tilhørende Pinsebevegelsen, i samarbeid med Norkirken Sandefjord, DNK Råde menighet, Verbum forlag og Lunde forlag.

Humletrykk designet av
Erling Ranrud

Pensjonistforbundet I RÅDE

GRILLPARTY PÅ SALTHOLMEN

MANDAG 15. JUNI KL. 12.00

Møt opp på Bøndernes Hus kl. 11.00,
vi fyller opp bilene og kjørere sammen.

Påmelding til Gerd 906 65 455

Værforbehold

DAGSTUR I INDRE ØSTFOLD

ONSDAG 24. AUGUST KL 11

Oppmøte ved Frikirken i Saltnes kl 08.30

PROGRAM:

- Besøk på Spydeberg Prestegård med omvisning.
- Orientering om sjøormen i Ramsjøen
- Lunsjrett med dessert/kaffe på Scandic Brennemoen Hotel i Rømskog.

**Turen koster kr 300,-. Påmelding innen
4. august til Gerd på tlf. 906 65 455.**

BLI KJENT I RÅDE: TUR 2

Område Røstad Camping

Tid: 28. august kl. 13.00.

Oppmøte: Røstad Camping.

Enkel bevertning på turen
(Kaffe og noe og bite i, der hvor vi parker
når vi kommer tilbake).

KFUK

17. august,

Furuly kl. 19.00:

Besøk fra og orientering om
Ekeli Bigård.

VELKOMMEN!

Råde menighet sitt diakoniutvalg inviterer:

TUR TIL ELLINGSTRANDA I SALTNES

Lørdag 3. september kl. 11.30.

Program:

Lek og konkurranser
Mulighet for bading sammen med foreldrene
Ta med grillmat for eget behov
Kaffe, saft og kaker blir servert

Værforbehold. Ved usikkert vær kan dere ringe til Kai Kinn tlf. 942 32 781
eller til Reidun Sørli tlf. 979 81 231 .

Hvis du trenger skyss til Ellingstranda, kan du også ringe til Kai eller Reidun senest fredag
2. september. I dette tilfelle møter du opp på plassen ved kommunehuset i Karlshus kl. 11.00.

Bildeoppgave:

«Kva er dette?»

Løysinga fins ein annan stad i bladet.

God sommer!

Åpningstider:

Mandag og onsdag 10.00 – 15.30
Tirsdag 13.00 – 20.00
Torsdag og fredag 13.00 – 15.30

RÅDE BIBLIOTEK

Telefon 69 29 50 53

Se www.radebibliotek.no og www.facebook.com/radebibliotek for mer informasjon.
Endringer kan forekomme.

B
BIBLIOTEKET

Informasjon fra Råde bibliotek

Åpningstider

Råde bibliotek har åpent som normalt til og med 6. juli. Fra 7. juli til og med 31. juli vil biblioteket være stengt. Meråpent-tilbudet vil være tilgjengelig for alle som har avtale mandag – fredag i hele sommer (Forbehold om endringer).

Biblioteket åpner igjen mandag 1. august. Følg oss på Facebook og se radebibliotek.no for mer informasjon.

Bli med på sommerles!

Sommerles.no er en lesekampanje for barn fra 1. – 7. trinn, inkludert dem som starter på skolen til høsten. Barna kan registrere bøker de har lest, lese en fortelling og løse oppgaver knyttet til fortellingen i et eget nettunivers. Underveis i kampanjen kan barna hente små premier på Råde bibliotek. Vi trekker også noen premier blant alle deltagerne etter kampanjens slutt. Påmelding til www.sommerles.no fra 1. juni. Kampanjen varer ut august.

Bookbites og Libby

E-bøker og e-lydbøker på norsk kan du låne i Bookbites. Appen «Bookbites Bibliotek» kan brukes på nettbrett og telefoner som bruker operativsystemene Android eller iOS (Apple). Du trenger lånekort og pinkode for å komme i gang. Det er begrensninger i antall samtidige lån. E-bøker og e-lydbøker på engelsk kan du låne i appen Libby. Last ned appen og registrer deg med ditt lånekort.

NÅR LIVET TAR NYE VEIER

Ditt lokale gravferdsbyrå
med erfaring gjennom fem generasjoner.

Vi er alltid tilgjengelig på telefon 69 25 11 15

Våre avdelinger

Moss: Solgaard Skog 4, 1599 Moss

Råde: Mosseveien 14, 1640 Råde

Son Vestby: Sagaveien 120, 1555 Son

www.bentzengravferd.no

Bentzen
MOSS BEGRAVELSESBYRÅ AS

**HAUGETUN
CATERING AS**

Mat til hverdag og fest!

Vi garanterer topp kvalitet på våre snitter, koldtbord,
koldttallerkner, tapas, varmretter og kaker.

Vi bringer gjerne til Råde!

E-post: utleie@haugetun.no - Tlf. 69 36 27 50

Hjemmeside: www.haugetuncatering.no

Adresse: Haugetunvn. 3, 1667 Rolvsøy

RØRLEGGERMESTER OVEN AS

Din rørlegger i Råde

Service - Modernisering - Nyanlegg

Trond Oven
Tlf. 922 04 345

**Råde
Fotterapi**

Mosseveien 20
1640 Råde

Torhild Tasken
Fotterapeut
torhild1580@gmail.com
Tlf. 980 46 536

**RYDDE HJEMME ELLER
AVFALLSLØSNING
PÅ JOBBEN?**

- Jeg hjelper deg!

Jan Vidar Krathe

993 83 329

jan.vidar.krathe@ngn.no

Brennes Auto a/s

Klokkergårdsveien 9, Sarpsborg - Boks 46 - Tlf. 69 16 17 00

Man.-fre. 08.30-17.00, tors. 08.30-19.00, lør. 10.00-14.00

Velkommen til vårt nye, moderne bilanlegg!

Ingen grunn til å ødelegge en fin hage

Nye rør uten graving eller riving

www.olimb.no | 69 28 17 00

**OSLOFJORDEN
BYGG A/S**

HUS - HYTTER - REHABILITERING - TAKVERK

Bygg- og tømrermesterfirma:

John W. Røstad, tlf. 901 60 498

Ole M. Sukke, tlf. 971 75 353 - 69 28 13 51

www.oslofjordenbygg.no

Fagkunnskap gir trygghet!

Utleie til store og små arrangementer.
Mulighet for overnatting.
utleie@ovenleir.no   www.ovenleir.no

begravelsesbyrået
Tore E. Nilsen
- et norsk eid familiebyrå

Statsminister Torps vei 15, Sarpsborg
Telefon 69 10 46 10
www.toreenilsen.no

FREDRIKSTAD AS
Damstveit 12 - Tlf. 69317606

Man - Ons 10.00-16.30
Tors 10.00-18.00
Fre 10.00-16.30
Lør 10.00-14.00

*Vi har 250 kvm med
strikke- og helegarn!*

www.garnhuset-fredrikstad.no
VELKOMMEN TIL OSS!

1640 Råde - Tlf. 69 28 42 36
E-post: radeinn@frisurf.no

DØRER - VINDUER - BLOMSTERBRETT - DIV. INNREDNINGER

Jane og
Hans Christian Kihl
Kihlsveien 15
1640 Råde
Tlf. 905 63 282
www.kihlgard.com

LUCKY LOOK
frisør

Everksveien 3, 1640 Råde
Tlf. 69 28 44 11

- DIN LOKALE HÅNDVERKER

**Vi utfører alt
innen tømrerarbeid**
Tlf. 908 24 085

Råde Selskapsmat as

God mat til riktige priser

- Varm og kald mat for enhver anledning
- Tidsriktig anrettet med vekt på smak

Kontakt oss på
tlf. 69 28 51 99

RÅDE GLASS DIN LOKALE GLASSLEVERANDØR!

- Glasstjenester
  - Skyvedører
  - Interiørglass
  - Rekkverk
  - Foldedører
  - Baldakiner
  - Bilglass og rep. av stensprut
  - Vinterhager
- Forhandler av
Clearshield
selvrensende
glass til hus
og dusj.

Telefon 69 28 50 97

Mailadresse: jan@m13.no

FORHANDLER AV **Santex** HAGESTUER

«Elektriker'n fra Råde Everk lever i beste velgående»

Da Infratek (tidl. Hafslund) har besluttet å avvikle sin installasjonsvirksomhet, er 10 mann fra Infrateks lokale installasjonsavdeling nå ansatt hos Storm Elektro AS. Vi vil gjøre vårt ytterste for fortsatt å betjene eksisterende og nye kunder i Råde på en best mulig måte, og ønsker derfor gamle og nye kunder hjertelig velkommen. Alle ansatte fra Infratek/Hafslund har beholdt sine opprinnelige mobilnummer, så det er bare å ta direkte kontakt som tidligere.

FREDRIKSTAD

www.stormelettro.no

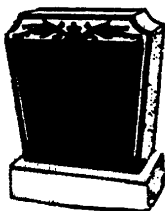
Sentralbord: 69 36 00 40

Telefax: 69 36 00 49

Mail: post@stormelettro.no

BESTILL MONUMENT TIL GRAVSTEDET!

- Oppussing og fornying av gamle stener
- Inskripsjoner
- Stor utstilling
- Undersøk våre priser
- Besøk oss
- Hjemmebesøk
- Utsendelse av brosjyrer

SKÅRA STENINDUSTRI A/S

Skåra, 1621 Gressvik – tlf. 69 39 46 40

Man.-fre. kl. 07.00-16.00,
tors. kl. 07.00-18.00, lør. kl. 10.00-13.00

Morsomme leker for barn

Sarpsborgveien 5
1640 Råde
Org.nr. 996 712 400

VANADIS VELFERD
SOLITUN

EN BEDRE MÅTE Å BO PÅ

Solitun seniorpensjonat har ledige leiligheter.

Bo som hjemme sammen med andre pensjonister, få ferdige måltider med god hjemmelaget mat og slipp renhold og vedlikehold. Les mer på solitun.no eller kontakt oss på tlf 95 99 6005 for besøk eller mer informasjon.

– *realiser din hagedrøm!*

stenlegging | skifer- og granittmur | granitrapp
kantsten | graving og transport | plen | beplantning

Telefon:
+47 48 20 60 40

Bilet's Rørleggerservice

Rørleggermester
Ole Martin Bilet
Tlf. 91 69 86 99

Email: olebile@online.no • Gaustadveien 14, 1626 Manstad

RÅDE ELEKTRO AS

- ❖ El-installasjoner
- ❖ Fiber, tele og data
- ❖ IK, El-kontroll

Everksveien 2A, 1640 Råde
Epost: post@raadeelektro.no

Tlf. 69 28 02 72

www.raadeelektro.no

MEMBER AV ELEKTRIKERJEDEN

EL-PROFFEN

- ❖ Elbil
- ❖ Varmepumper
- ❖ Termografering

SNITTER

TIL ENHVER ANLEDNING

Selskap, minnestund, møte eller kos.

**Vi lager både snitter
og koldttallerken.**

Kan bestilles på www.radebakeri.no eller på telefon **69 28 43 77.**

RÅDE BAKERI

Gravstener

skulpturer og andre produkter i sten

Lokalprodusert, gjerne hugget etter deres ønske

Besøk vår innendørs utstilling eller ring oss, så sender vi katalog.

Se våre hjemmesider: www.johansenmonument.no

JM JOHANSEN
MONUMENTHUGGERI AS

Skjebergv. 206, 1743 Klavestadhaugen. Tlf. 69 16 36 33

For oss er enhver
kontakt den viktigste

Veumveien 51, 1613 Fredrikstad | 69 31 30 62 | fredrikstadbeg.no
Roald Amundsensvei 61a, 1654 Sellebakk | 69 34 53 35 | fredrikstadbeg.no

Martin

Heidi

Roy

Inger-Lise

Toril

Hanne

Plutselig er stolen tom...

Vi som er igjen lærer oss å leve med minnene, men
først kan det være godt å ta farvel.

FONUS
BEGRAVELSESBYRÅ

Telefon 69354020 • Alltid tilgjengelig • Østfold • fonus.no

FONUS
BEGRAVELSESBYRÅ

Solberg Hage & Anlegg
tlf: 97773147 as

- graving & transport
- støttemur & belegningsstein
- gressklipping & feiing
- vintervedlikehold & trefelling

FURULY:

AUGUST:

17. KFUK møte..... 19.00
23. Y'men møte..... 19.00

RÅDE HELSEHUS:

JUNI:

21. Andakt i storstua 11.30

AUGUST:

2. Andakt i storstua 11.30
16. Andakt i storstua 11.30
30. Andakt i storstua 11.30

EFFATA: (www.effata.no)

AUGUST:

18. Dugnad - ute og inne..... 18.00
21. Samlingsfest m/Wenche Ringen
og Caritas 17.00
26. Fredagsklubben 5.-7. klasse 19.00

LØSNING PÅ
BILDEOPPGAVEN:
Svar «Kva er dette?»:
Bildet syner ein nattverd-oblat.

Foto: Wenche Bjørkå.

FURULY MENIGHETSSENTER

Har du behov for selskapslokaler? – da er FURULY stedet!

Vi leier ut til: Bryllup, fødselsdager, konfirmasjon,
barnedåp og minnesamvær.

Du kan dekke til: 70 middags-/120 kaffegjester.
– Også kjølerom og fryseskap –

**KONTORET
HAR ÅPENT:
Tirsdag kl. 10-14
Onsdag og
torsdag kl. 9-14**

Kontakt menighetskontoret,
Skråtorpveien 2c
1640 Råde
tlf. 69 29 40 30

Gospel Explosion, søndag 24. april

Foto: Wenche Bjørka

VELKOMMEN TIL KIRKEN

Kirkeskyss?
907 37 083

SØNDAG 19. JUNI 2. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Tomb kirke kl. 11.00: Midtsommergudstjeneste ved Arne-Leon Risholm. Dåp. Leikarringen og trekkspillere deltar Takkoffer til Vennskapsmenigheten i Türkös.

SØNDAG 26. JUNI 3. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Råde kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Tor Bjørn Osberg. Dåp og nattverd. Takkoffer til menighetens arbeide.

SØNDAG 3. juli 4. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Tomb kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Sture Jensen. Nattverd. Takkoffer til MAF.

SØNDAG 10. juli 5. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Råde kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Sture Jensen. Nattverd. Takkoffer til menighetens arbeid.

SØNDAG 17. juli APOSTELDAGEN

Tomb kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Mia Welten. Nattverd. Takkoffer til KABB.

SØNDAG 24. juli 7. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Råde kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Arne-Leon Risholm. Nattverd. Takkoffer til Menighetens arbeid.

SØNDAG 31. juli 8. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Tomb kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Arne-Leon Risholm. Nattverd. Takkoffer til Dialogforum Østfold.

SØNDAG 7. AUGUST

9. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Råde kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Arne-Leon Risholm. Nattverd. Takkoffer til menighetens arbeid.

SØNDAG 14. AUGUST

10. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Tomb kirke kl. 11.00: Familiegudstjeneste ved Arne-Leon Risholm og Kristine Almås. Førsteklasses - skolestart-gudstjeneste. Nattverd. Takkoffer til menighetens arbeid.

SØNDAG 21. AUGUST

11. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Tomb kirke kl. 11.00: Gudstjeneste med innsettelse av ny kapelan. Ved Tor Bjørn Osberg, Arne-Leon Risholm, Magnus Grøvle Vesteraas, Kristine Almås. Nattverd. Takkoffer til menighetens arbeid. Etter gudstjenesten blir det grillfest på kirkebakken. Ved dårlig vær; kirkekafe på Furuly.

SØNDAG 28. AUGUST

12. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

Råde kirke kl. 11.00: Gudstjeneste ved Sture Jensen. Nattverd. Takkoffer til Institutt for sjelesorg.

Døpte:

Walter Olimb Lillegård, Ellevine Alstad Svalstad, Saga Aurora Rukke, Mikkel Grinaker Talberg, Oliver Hovde, Melvin Moe Løvik.

Døde:

Torgunn Marie Delviken 81 år
Thorvald Meum 84 år
Svein Wiersholm 94 år
Sigmund Johannes
Nerheim 84 år
Johanne Fuglevik 25 år
Henrik Sogn 91 år

